

**Neuropsychopharmacologia
Hungarica**

a Magyar Pszichofarmakológusok
Társasága tudományos folyóirata
Official Journal of the Hungarian
Association of Psychopharmacology
VII. évf. 2. szám, 2005. június
Vol. VII. No. 2. June 2005

Alapító főszerkesztő: Gaszner Péter
Felelős szerkesztő: Faludi Gábor

Rovatvezetők:

Bánki M. Csaba (esettanulmányok) Péter
László (folyóirat referátum) Degrell István
(eredeti közlemények) Kovács Gábor (rövid
közlemények és szerkesztőségi levelek)
Molnár Gyula (könyvreferátum)

Szerkesztőbizottság:

Thomas A. Ban, Borvendég János, Füst
Zsuzsanna, Janka Zoltán, Magyar Kálmán,
Palkovits Miklós, Perényi András, Szabadi
Elemér, Szirmai Imre, Szűcs Attila, Tringer
László, Trixler Mátyás
Olvasószerkesztő: Biró Sándor

Felelős kiadó:

Magyar Pszichofarmakológusok Társasága

Levelezési cím (és hirdetésfelvétel):
Neuroline, 1286 Budapest, Pf. 12

Megjelenik negyedévente

A kéziratokat – három példányban – kérjük a
következő címre küldeni:

Dr. Faludi Gábor
1125 Budapest, Kútvolgyi út 4.
Tel/fax: (36-1) 355-84-98
E-mail: faludi@kut.sote.hu
www.mppt.hu

Kiadja a Neuroline

Tel: 06 30 999-32-08

A kiadásért felel a Magyar

Pszichofarmakológusok Társasága elnöke

Szerkesztőség:

1021 Budapest, Hűvösvölgyi út 116.

Nyomdai előkészítés:

Animula, 1281 Budapest Pf. 12

Készült: Printing Kft.

Felelős vezető: Lázits Gyula

Előfizethető a szerkesztőségben

(1021 Budapest, Hűvösvölgyi út 116.)

Számlaszám: 10400212-02104090

Előfizetési díj egy évre: 2600.Ft

Egyes szám ára: 480.Ft

INDEX HU ISSN:1419-8711

MEDLINE/INDEX MEDICUS

A borítón Pellizza: MOSás a napon (részlet)

Founding chief editor:

Peter Gaszner (Budapest)

Editor in chief: Gábor Faludi (Budapest)

Publisher's e-mail: faludi@kut.sote.hu

Editors:

Original articles: István Degrell (Debrecen)

Case reports: Csaba M. Bánki (Nagykálló)

Short communications and letters: Gábor

Kovács (Budapest)

Books: Gyula Molnár (Budapest)

Articles-referats: László Péter (Budapest)

Editorial Board:

Thomas A Ban (Toronto), János Borvendég

(Budapest), Zsuzsanna Füst (Budapest),

Zoltán Janka (Szeged), Kálmán Magyar

(Budapest), Miklós Palkovits (Budapest),

András Perényi (Melbourne), Elemér Szabadi

(Nottingham), Imre Szirmai (Budapest), Attila

Szűcs (Kecskemét), László Tringer (Buda-

pest), Mátyás Trixler (Pécs)

Editorial address:

1021 Budapest, Hűvösvölgyi út 116.

Phone: (36-1) 391-5337; Fax: (36-1) 391-5336

Manuscripts: Gabor Faludi, 1125 Budapest,

Kútvolgyi út 4. Phone/Fax: (36-1) 355-8498

Subscription: annual (5 issues) 2600 HUF

one issue 480 HUF

Neuropszichofarmakológia a konzultációs kapcsolati pszichiátriában

Közel nyolc éve a konzultációs kapcsolati pszichiátria lassan „beépült” a gyakorlati munkába. Szórványos irodalmi „szuggesztiók” nyomán nyolc-tíz, majd tizenhat pszichiáter (és egy pszichológus) elfogadta a kuratórium által ajánlott feladatokat, amelyek a napi munkánk kiterjedésével jártak. Talán ezzel magyarázható a lassúbb fejlődés.

Az irodalmi előzményekben megismert témákat tűztük ki célul. Figyelembe véve, hogy ennek az interdiszciplinának a pszichoszomatikus kórfolyamatok képezik a gyökerét, a konzultációk első sorban a pszichoszomatikus eredetű betegségekre irányultak. Az egyre gyakoribb multimorbiditás szélesebb igényeket támasztott. Ennek kívánt eleget tenni a „konzultációs pszichiátriai alapítvány” néven működő munkacsoport. Az alapítványi jelleg később megszakadt, mert a cégek támogatása megszűnt; ezt követően néhányan a munkacsoportból pályázatot nyertek. Ez is „lecsengett”. A megújításban reménykedünk.

A tevékenység a fővárosi kerületekben terjedt el először, a háziorvosokkal alakult munkakapcsolatban meg-megújulva. A klinikán és a kórházakban az érintett pszichiáterek megfelelő ajánlásokat tettek a tematika kialakítására. A klinikán beszámolókat tartottunk, majd az MPT kongresszusain is programba iktatott előadások illetve kerekasztal-megbeszélések voltak.

Minden résztvevő kellő fontosságot tulajdonított a fővároson kívüli, háziorvosokkal végzett tevékenységnek. Ez az aktivitás egyelőre szűk körű, de az utóbbi években alakult vidéki kórházak munkacsoportjai ellensúlyozzák a kisebb fővárosi és Pest megyei aktivitást. A végzett tevékenységről közlemények, előadások hangzottak el, disszertáció is készül a témában.

Eddigi munkánk összefoglalható aszerint, hogy kórházi konzultációról van szó, a kerületben végzett modellvizsgálatokról, vagy a külső kerületekben és Pest megyében konzultációs kapcsolat vált rendszeressé a háziorvosokkal. A kórházakban a középkorú betegek pszichiátriai ellátási igénye növekedett. Ennek valószínű oka a szomatikus betegségek korábbi jelentkezése, a stressz okozta pszichoszomatikus ártalmak sokasodása. Ezekben a többes betegcsoportokban gyakoribb a depresszió és a szorongás kevert formája. Kimutatható az antidepresszáns plusz anxiolitikum adása szomatikus terápia kombinációjában.

Advisory Board /Tanácsadó bizottság

Helmut Beckmann (Würzburg)

Jacques Bradwejn (Ottawa)

Angelos Halaris (Chicago)

Brian E. Leonard (Galway)

Juan J. Lopez-Ibor (Madrid)

Herbert Y. Meltzer (Nashville)

Stuart A. Montgomery (London)

Hans-Jürgen Möller (München)

Ahmed Okasha (Kairó)

Eugene S. Paykel (London)

Oakley Ray (Nashville)

Norman Sartorius (Genf)

Gyakoribb konzultációs feladat – az időskori szorongás társult tünetei miatt – a növekvő igényű gyógyszeres kiegészítés. Nemkülönböztetve gyakori feladat a delírium és zavartság miatt kért konzultáció. Ezekben az esetekben mindig felmerül a gyógyszeres tanácsadás, javaslat. Újabban tapasztalatokat szereztünk idősek otthonában is, a tendencia szintén a gerontopszichiátriai tematikát szélesíti.

A hangulatzavarok, szorongással vagy anélkül, meglehetősen változékonyak ahhoz, hogy egységes krónikus, stacioner terápiás protokoll kialakítható lenne. A konzultációk lényege a helyzet aktuális értékelése.

Az alvászavarok altatókkal történő kezelése szerencsére nem tűnik gyakoribbnak, de az altatóként használt, hozzászokást is okozó anxiolitikumok adása gyakorivá vált. Ebben szerepet ját-

szik a betegek ragaszkodása a „megszokott” gyógyszerhez. Terjedő szokás a hipertónia kivizsgálás során, hogy a szomatikus terápia mellett rendszeres anxiolitikum kiegészítést javasolnak a kezelőorvosok. Ezekben az esetekben a konzultánsnak sincs sok ellenérve, ha a belgyógyász szerint a kombinációval eredményesebb vérnyomás-stabilizáció érhető el.

A folyamatos pszichoterápia mellett tehát a gyógyszeres terápia megbeszélése gyakran főtémája a kapcsolati rendszernek. A gyakori kombinációs kezelések miatt a gyógyszer-interakciók mindig felvetődő kérdések a kapcsolati tevékenységben. Ezért a jövőbeni konferenciák tematikáját mindenképpen bővíteni kell a konzultációs kapcsolati pszichiátria újabb tapasztalataival.

Molnár Gyula

Tisztelt Olvasók!

A Neuropsychopharmacologia Hungarica digitális változata olvasható az MPPT honlapján:

www.mppt.hu

VIII. Magyar Neuropszichofarmakológiai Kongresszus

Hotel Club Tihany, 2005 október 6-8.

honlap: www.mppt.hu

Jelentkezni lehet:

Dr. Gaszner Péter

T/F: 391-5336

E-mail: h12890gas@ella.hu

In memoriam Prof. Dr. Lipcsey Attila (1934–2005)

Professzor Úr!

Mindig csodáltam, és bevallom, irigyeltem azt a bravúros könnyedséget és eleganciát, ahogyan beszédben vagy írásaiban fogalmazott, s melynek elsajátítására bennünket, tanítványait is ösztönzött. Egy nekrológ megfogalmazása azonban soha nem tartozik a könnyed eleganciával megfogalmazható írásművek közé. Túl sok az emlék, tolonganak a gondolatok, látszólag lényegtelen apróságokról derül ki, hogy felejthetetlenek és sokszor életre szóló tanulságot rejtenek.

1978 augusztusa. A Biokémiai Intézetben és az oly sokszor emlegetett Horányi Klinikán töltött évek, s a nagy szeretettel, büszkeséggel emlegetett sümegi neuropszichiátriai osztály megszervezése, vezetése után vette át a. János Kórház. Neuro-pszichiátriai Osztályának irányítását. Én, friss diplomás pályakezdőként akkor kerültem az osztályra, álltam be a tanítványok sorába. Később megnyit emlegettük a „St. John’s Hospital”-beli közös kezdésünket!

Legelső beszélgetésünk is örök emlék marad. „Nem ígérhetek mást, csak vért és könnyeket!” idézettel indított el pályámon. Ennek szellemében tanított, nevelt, irányított. Mindezt úgy, hogy elhittette, éreztette velünk saját fontosságunkat. Vállalva, hogy az ő „széles háta” garanciája a biztonságunknak, s cserébe csak precíz, naprakész tudást, fegyelmezett, önmagunkat nem kímélő munkát követelt. Megtehette, hisz önmaga is ekként dolgozott.

Hallatlan ambícióval alakította ki az osztályon folyó tudományos tevékenységet, mindig szem előtt tartva, hogy „első a beteg!” Munkásságának és személyiségének köszönhetően a Neuro-pszichiátriai Osztály rendkívüli hazai és nemzetközi elismertségre tett szert. Lipcsey-tanítványokból kerültek ki külföldi egyetemek professzorai, többen szereztek tudományos fokozatot, lettek osztályvezető főorvosok.

Hiányzik optimista életszemlélete, mely felfogást – az „egészséges paranoiditással” kiegészítve – az orvosi személyiség lényeges elemének tekintette.

Hiányzik a biztatás, hogy soha ne adjuk fel!

Hiányoznak az eszme-futtatások a lojalitás és szervilitás különbségéről, hiányzik töretlen hite abban, hogy az áltudományos törekvések visszaszoríthatók, hogy az igazi orvoslás gyakorlása megmarad politikamentesnek, és az eredeti elképzelés szerint csak az orvosról és pácienséről szól.

Hiányzik óriási szakmai tudása, s az a lelkesedés, mellyel e tudást megpróbálta átadni tanítványainak.

Hiányzik a mellette átélt biztonság, és a segítőkészsége, hogy bármikor, bármilyen problémával fordulhattunk Hozzá, s Ő „azonnal intézkedett”.

Hiányzik, hogy Professzor Úr már nem mond véleményt, nem bírál és nem dicsér, egyszóval „A Lipcsey” hiányzik.

Rengeteg barátja, ismerőse, tanítványa, munkatársa és betegek százai őrzik emlékét, ki-ki mást, vagy akár ugyanazt másként. Sok évvel ezelőtt, egyik filozofikus beszélgetésünk során megismerttettem egy Ady verssel. Annak egy töredékét sírfeliratként látta, s az emberi lélek titkait, mélységeit boncolgatva, hangosan gondolkodva világitott rá a vers lényegére: „Ha nem voltam, ne vágyjak lenni, s maradjak titok, hogyha voltam.”

Betegségét sokáig keresztül titkolta munkatársai, ismerősei és páciensei előtt. Kitartóan hitte, hogy le tudja győzni. Soha nem panaszkodott fájdalmairól, végtelen méltósággal tűrt. És dolgozott, szinte az utolsó percig, nem adva fel töretlen optimizmusát. Hosszú betegsége alatt tanúsított magatartásával hitelesítette egész életében hirdett elveinek igazát.

Professzor Úr! Mindazért, amit tett, amit adott számomra, köszönettel tartozom. Köszönöm a tanítást, a szakmai és emberi irányítást, a sok-sok segítséget. Köszönöm, hogy a hivatásom gyakorlásának elsajátításán túlmenően segített eligazodni célok, értékek, élet és halál kérdéseiben. Köszönöm, hogy felejthetetlen Ember, felejthetetlen Főnök volt!

Győrvári Katalin